

Kuva Credonet/Esko Jämsä

Raikella on määräaika

Raikella on määrähetkensä, aikansa joka asialla taivaan alla.

*Aika on syntyä ja aika kuolla,
aika itkeä ja aika nauraa...
aika on valittaa ja aika tanssia,
aika heitellä kiviä ja aika ne kerätä,
aika on syleillä ja aika olla erossa,
aika etsiä ja aika kadottaa,*

*aika on säilyttää ja aika viskata menemään,
aika repäistä rikki ja aika ommella yhteen,
aika olla vaihi ja aika puhua,
aika rakastaa ja aika vihata,
aika on sodalla ja aikansa rauhalla.*

Saarnaajan kirjan 3. luvusta

LUODULLA ON ALKU JA LOPPU

"Ihminen on luotu olemaan osallinen ikuisesta elämästä. Tätä elämää ja tätä yhteyttä Jumalaan ihminen perimmältään kaipaa", sanoo Miikka Ruokanen.

SIVU 5

SURU EI KYSY LUPAA

"Suru yllättää aina. Koska aikaa ei ole loputtomasti, on hyvä miettiä, mikä on tärkeintä tänään", pohtii Sinikka Orjala

SIVU 4

MUISTOJA

"On hyvä, että meillä on päiviä, jolloin on luvallista ja asiaankuuluvaakin muistella ja surra kuolleitamme", miettii Maija Salmijärvi Ikkunapenkiltä

SIVU 2

PÄÄKIRJOITUS 30.10.1999

Auttajan askelissa

Porin Diakonialaitos viettää 50-vuotisjuhlaan. Diakonian tehtäväksi on määritelty avun vieminen sinne, minne muu apu ei ulotu. Kirkon diakoniassa on tältä pohjalta vuositoukset alottettu erilaisista auttamisesta ja hoitamiseen liittyviä työmuotoja, joista monet ovat sittemmin tulleet yhteiskunnan hoitotyön osaksi.

Juhliva Porin Diakonialaitos on edustanut oman historiansa aikana tuota diakonian yleisperiaatetta hienosti. Onhan Diakonialaitoksen piirissä täällä Satakunnassa ja laajemminkin diakoniakoulutuksen lisäksi aloitettu monenlaisia hoitamiseen liittyviä toimintoja. Eikä uusien alueiden löytäminen ole historiaa, vaan 50-vuotias on edelleen nuorekas keksimään sellaisia ihmisten hoitamisen alueita, joita nyky-yhteiskunnassa tarvitaan. Parhaimmat onnittelut ja menestyksestä Auttajan askelissa kulkevalle 50-vuotiaalle Porin Diakonialaitokselle.

Syntymäpäivän aikoihin moni pohdiskelee ajan kulu. Yleensä aika on kulunut pohjittain mielestä nopeasti. Monet lapsuuden ajan tapahtumat ovat kuin eilistä päivää. Aika on meille lahja, silloinkin kun sitä tuntuu olevan liian vähän. Ajan käyttö oli esillä, kun eräs saksalainen tutkija meni tutkimusmatkalle Etelämeren saarille joskus 20-luvulla. Heimopäällikkö nimeltään muistautui Tuavii oli ihmetellyt kovasti eurooppalaisten kiirettä ja ajan perässä juoksua todeten jotakin sentapaista, että "Aikahan on ainoa luonnonvara, joka tulee itsestään. Ei tarvitse kuin heittäytyä hiekalle selälleen ja antaa ajan tulla."

Jotakin totta noissa sanoissa on, mutta samalla jotakin ainakin suomalaiselle elämälle vierasta. Jos antaa vain ajan tulla, se menee samalla kertaa - ajan säilöminen on ainakin vielä mahdollista.

Suomalaisessa todellisuudessa ajan rajallisuus on niin konkreettinen tosiasia, että ajan ei voi vain antaa mennä. Ajallaan on saatava jotain aikaan - ainakin ravinnon ja asunnon suhteen. Aika on lahja - käytettäväksi annettu.

Menneisyys on kiitoskäs aikaa, nykyisyys rakastamisen aikaa, tulevaisuus toivon ja rohkeuden aikaa.

Pyhäinpäivän, muistojen ajan, mietteissä

Kari Erkkola

IKKUNAPENKKI

Muistelukynttilä

Pyhäinpäivän ilta hämärtyy. Ulkona sataa ränää, isoja hiutaleita. Äiti kaivaa kaapista kynttilälajin ja valkoisen kynttilän. Pieni tyttö katselee, miten äiti sytyttää kynttilän ja asettaa sen palamaan keittiön pöydälle.

Äiti vetää lapsen sylinsä ja kertoo, että on pyhäinpäivä. Kaikkien niiden muistopäivä, jotka ovat kuolleet. Lapsi katsoo äitiä ihmettelevä ilme sinisissä silmissään. Äiti jatkaa, että kynttilän palaessa hän muistelee isovanhempiaan ja kummisetänsä, jotka ovat kuolleet. Äiti kertoo muistavansa elämästään monta tapahtumaa, joissa nämä kuolleet sukulaiset olivat läsnä.

Pieni keinuutoli, jossa tyttökun on keinutellut on kumimisedän tekemä. Äidin kodin naapurissa asuneet isovanhemmat olivat läsnä silloinkin, kun vanhemmat olivat työssä. Äiti kertoo juosseensa monta kertaa mummon syliin, kun hän oli loukannut itsensä leikeissä.

Lapsi ihmettelee, miksi äiti itkee. Äiti vastaa kaipaavansa edelleen kuolleita sukulaisia, erityisesti mummoa, joka hoiti häntä lapsena monta vuotta. Kun on surullinen olo niin itkettä.

Kynttilä palaa hiljaisessa huoneessa. Lapsi katkaisee hiljaisuuden ja sanoo: "Kun tuo kynttilä palaa, mä muistelen mun toista mummoa ja paappa, joita en ole koskaan nähnyt". "Niin, he olivat jo kuolleet, kun sinä synnyit. Valokuvista voisimme katsella heitä," vastaa äiti.

Lapsi pyyhkii leikeihänsä. Äiti istuu pöydän ääressä ja katselee silmät kosteina kynttilän leikkiä. On hyvä, että meillä on päiviä, jolloin on luvallista ja asiaankuuluvaakin muistella ja surra kuolleitamme.

Maija Salmijärvi

Ajan kirjo näkyy Käppärän hautausmaalla, joka on otettu käyttöön vuonna 1884. Sitä on laajennettu 1970- ja 1980-luvuilla. Porin metsähaudausmaa on vihitty käyttöön kymmenen vuotta sitten. Luonnonläheinen hautausmaa edustaa uutta hautausmaakulttuuria. Nurmen sijaan hautoja peittää metsämaa.

Hautaustavat sidoksissa kulttuuriin

Kristillisen hautausperinteen juuret löytyvät ylösnousemususkon ohella juutalaisen uskonnyhteisön tavoista ja myös muiden uskontojen vaikutuksesta, kertoo professori **Esko Koskenvesa**. "Elämme eläisi yhteiskunnassa, jossa on kymmenien kristillisten sukupolvien saatto, tapamme haudata vainajamme saattaisi olla toinen tai siinä olisi joka tapauksessa monia toisenlaisia piirteitä kuin on nyt."

Eri kulttuurien piirissä vainajat on haudattu tai saatettu muutoin pois eri tavoin esimerkiksi: jättämällä luontoon, polttamalla ruumis, haudattamalla hautaan, muumioimalla tai luuttamalla eli säilyttämällä vain luut.

Kristillisillä tavoilla on kolme tärkeää juurta. Kaiken lähtökohdaksi on ylösnousemususko ja kirkoksi muodostunut jumalanpalvelusyhteisö. Juutalaisen uskonnyhteisön katsomukset ja tavat seurasivat kristillisen seurakuntiin, olivathan apostolit alunperin sisäistäneet juutalaisuuden. Kun kristittyjen määrä lisääntyi, jouduttiin koottamaan yhä liikkeisemmin Rooman valtakunnan kultti ja sen eri versiot sekä muiden uskontojen vaikutus.

Palestiinassa oli varhaisemmista ajoista asti ollut tapana haudata ruumis polttamatta. Vain poikkeustapauksissa ruumiit poltettiin. Israelilaisajan alussa vainajat haudattiin hautakammioiden seinustojen kiertäville penkeille. Haudat oli tapana sijoittaa Palestiinassa kaupunkien ulkopuolelle jollekin yhtenäiselle alueelle jo ennen israelilaiskautta. Sukuhautoissa oli useita kammioita.

Kristillisen hautaamisen tapa muodostuu

Alkuaan kristityt hautasivat vainajansa niin kuin heidän entisissä perinteissään oli tapana. Jeesus haudattiin juutalaisen tapaan. Tämä hautaamisen tapa jatkui pari ensimmäistä vuosituhatta.

Käytäntö muuttui 200-luvun puoliväliin edhittäessä, kun erityisesti Deciuksen vainojen jälkeen kristillinen marttyyrikultti voimistui.

Muisteltiin ja kunnioitettiin niitä, jotka olivat pysyneet uskossaan kuoleman uhallakin. Heidän haudoilleen alettiin koota kunnioitettavien heidän kuolinpäivänään ja muulloinkin.

Vainojen aikana kokoontuneen seurakunnan jumalanpalvelus pidettiin piilossa julkisuudelta hautakatakombissa. Tavaksi

vain jotkut mahtuivat aikojen kuluessa tällaiseen kirkkoon, oli tyydyttävä hautapaikkaan lähellä kirkon seinustaa tai muutoin kirkon läheisyyteen.

Kuolema vain pieni raja

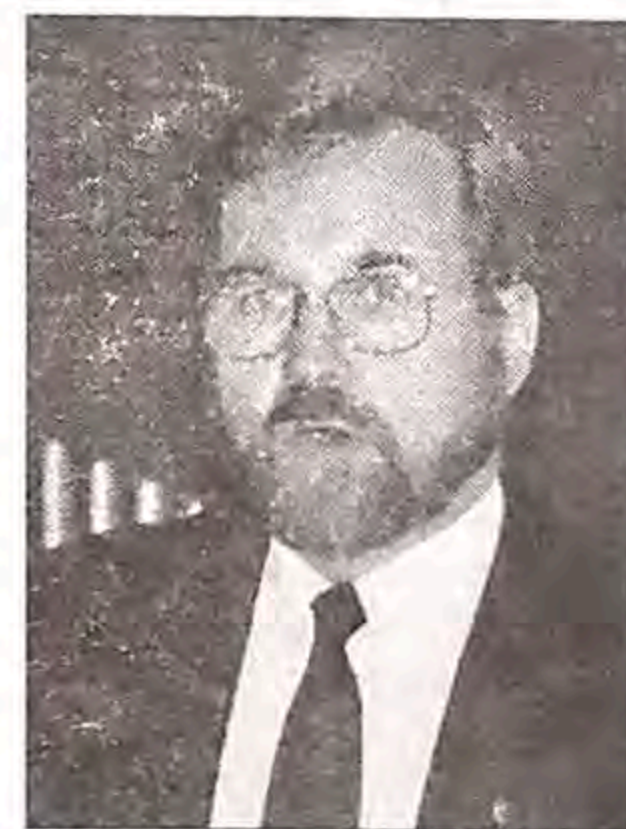
Kirkossa syntyi siis jo varhain tahto huolehtia kuolleista. Kuolema oli vain pieni raja, jos ollenkaan. Tärkeintä oli, että koko uskovien joukko odotti ylösnousemisen aamua, joka haudaus, joka pelloilla töitä tehden.

Kirkossa toistui ja toistuu edelleen joka sunnuntai - Kristuksen ylösnousemisen vertauskuvallisen aamuna - ehtoollisen asettamisen yhteydessä viesti kuoleman rajan ylittävistä uskosta ja yhteydestä. Kehitys vei eteenpäin. Vainajat haluttiin haudata mahdollisimman lähellä marttyyrien haudattamista, oli erityinen paikka ja puhevyhteys Jumalan edessä. Ruutettiin pyytämään, että marttyyrit puhuisivat avunpyytäjän ja hänen asioidensa puolesta Jumalalle.

Kehitys vei eteenpäin. Vainajat haluttiin haudata mahdollisimman lähellä marttyyrien haudattamista, oli erityinen paikka ja puhevyhteys Jumalan edessä. Ruutettiin pyytämään, että marttyyrit puhuisivat avunpyytäjän ja hänen asioidensa puolesta Jumalalle.

Vainojen aikana tuli tavaksi, että ehtoollinen katettiin marttyyriä kuolleen uskonveljen tai sisaren arkin päälle. Samalla muisteltiin häntä, joka oli kärsinyt kuolemaan asti Kristuksen tähden, mutta odotti muiden kanssa ylösnousemisen aamua.

Tästä tavasta syntyi vähitellen alttarin sarkofagityyppi, joka

Esko Koskenvesa toimii Helsingin yliopiston käytännöllisen teologian professorina.

ka pyhäinjäännöksiin vahvistaa haudan ja alttarin yhteyttä.

Haudausmaat osa kirkon elämää

Ei ole näin ollen ihme, että kirkko piti pian velvollisuutenaan huolehtia myös vainajista. Omat hautausmaat olivat yleisiä jo 200-luvun lopussa.

Kirkko on kantanut vastuuta hautausmaista ja hautauksesta jo varhain myös siten, että seurakunta huolehti niiden haudattamista, joilla ei ollut omaisia tai muita ystäviä huolehtimassa hautaan saattamisesta.

Haudausmaan osa surutyötä

"Vanhaa perinteisen ruumishautauksen tapaa on syytä jatkaa siellä, missä siihen on hyvät mahdollisuudet; on hyvä pohjainen hautausmaa, vähäinen väestöpohja ja siis vähän vainajia. Ruumishautaukseen liittyy paljon sellaista vertauskuvallisuutta, joka puhuttelee ihmistä hänen saattaessaan kuollutta läheistään hautaan", tähdentää Esko Koskenvesa.

Suurissa kaupungeissa on jo pitkään jouduttu kohtaamaan ongelmaa, että hautausmaaksi käypä maa loppuu.

"Ruumishautausmaiden rakentaminen on kallista, mutta niitä on oltava sellaisia varten, jotka haluavat vainajansa katsovan itään, kun Kristus tulee. Samalla on luotava pieniä uurnahautausmaita kirkkojen yhteyteen, jotta ihmiset voivat tehdä surutyötä kirkossa käydessään ja poiketa rakkaistensa haudoilla", tähdentää Esko Koskenvesa.

Lyhennetty Esko Koskenvesan alustuksesta "Kristillisen hautauksen perinne"

AJANKOHTAISTA AJANKOHTAISTA AJANKOHTAISTA AJANKOHTAISTA

Mopopajassa osat kohdalleen

Harvalla on tiloja ja välineitä rassailla mopon tai polkupyörän kanssa, vaikka kiinnostusta menopelin kunnostamiseen riittäisi.

"Täällä voi levitellä osia, saada työkaluja, varaosia ja ohjeita", lupaa **Esa Hirvineva**. Hän ohjaa Mannerheimin lastensuojeluliiton ylläpitämässä pajassa Pihlavan perhekeskus Eemeliissä.

"Jokainen korjaa pääasiassa omia pyöriään. Tämä on tavallaan tee-se-itse-halli." Mopojen ohella kunnostetaan polkupyöriä, ruohonleikkureita ja moottorisahoja.

Toiminta alkoi kesäkuussa perhekeskuksen autotallissa, josta siirryttiin lokakuussa rakennuksen pihasiipeen.

"Firmat ovat lahjoittaneet työkaluja, ammattikoulustakin on tavaraa saatu. Jotain pientä on itsekin ostettu. Työskentelytaso on hyllyt on rakenneltu itse", luettelee Esa Hirvineva.

Toimintaa on ollut panemassa alkuun Pihlavan projektin erityisnuorisotyönjohtaja **Anne Sippola**, jonka mielestä mopopaja on oivallinen esi-

Esa Hirvinevan ohjauksessa pääsee kokoamaan mopoja ja polkupyöriä. Mopopaja on Pihlavan perhekeskus Eemeliissä auki maanantaista torstaihin klo 10 - 17.30.

merkki verkostoitumisesta ja yhteistyöstä.

Ylimääräiset mopot kiertoon

Mopopaja on avoinna maanantaista torstaihin klo 10 - 17.30. Esa Hirvineva toivottaa tervetulleiksi 10 - 17-vuotiaat työt ja pojat. Voivat tulla isät ja äiditkin tulla.

"Pyrin neuvomaan, miten korjataan. Nuoret saavat itse osallistua työhön."

Puretuista moposta saadaan varaosia. Lahjoituksina on saatu runkoja ja moottoreita. Eri puolilta haalituista osista on koottu niin mopoja kun polkupyöriäkin.

Jos autotallin nurkasta tai suulista löytyy vanhoja mopoja tai vaikkapa mopon osia, moottorisahoja tai polkupyöriä, niin Esa Hirvineva on kiinnostunut hakemaan ne uusiokäyttöön.

Perhekeskus Eemelin osoite on Kiviaidantie 22, puh. 6480 875. Erityisnuorisotyöntekijä Anne Sippolan puhelin on 050 - 548 4636.

Soile Harviainen Pihlavan papiksi

Soile Harviainen vihittiin pappiksi Turun tuomiokirkossa 10. lokakuuta ja heti seuraavana päivänä alkoivat työt Pihlavan seurakunnassa. "Vastaan nuorisotyöstä ja teen paljon töitä muutenkin", hän kuvaili.

Tulosaarna on jo pidetty ja kirkolliset toimitukset alkavat olla nuorelle papille käytännön tasollakin tuttuja. Rippikouluun ilmoittautumisen yhteydessä tuli jo kohdattua kokonainen pihlavalainen ikäluokka nuoria.

Uutena pappina ja uutena pihlavalaisena Soile Harviainen toivoo tutuksi tulemistä ja seurakuntalaistensa yhteydenottoja.

Hän toimii pastori **Kaisa Huhtalan** viransijaisena näillä näkymin ensi vuoden loppuun loppuun.

Pastoraalitutkintoja

Porin Teljän seurakunnan kappalainen **Helge Ranta** on suorittanut ylempään pastoraalitutkintoon. Tutkinnon julkaisi on pidetty Turussa 6. lokakuuta. Samalla päivämäärällä on valmistunut Teljä seurakuntapastori **Eeva-Riitta Koiviston** pastoraalitutkinto.

Pastoraalitutkinnon suorittanut pappi on pätevä hakemaan myös vakinaisia papin virkoja eli kappalaisia ja kirkkoherroja tehtäviin. Ylempi pastoraali vastaa vaatimustasoltaan lisensiaatin tutkintoa.

Ollaan yhdessä -kerho muistojen äärellä

Tasan kuukautta ennen pyhäinpäivää Pormestarinluodon Ollaan yhdessä -kerhossa tuntuu kuin eletäisiin marraskuuta. Tällä kertaa juttu ei lähdekään luistamaan kuten joka viikkokokouksissa kokoonnuksissa on tapana. Valkoisien liian päällä on kynttilä ja valokuvia.

"Laina on poissa meidän joukosta, meillä on suru ja ikävä, kun olemme menettäneet Lainan", aloittaa **Oili Lipponen**.

"Laina rakasti ihmisiä hyvin tosissaan olevalla tavalla. Kuolemasta emme juuri puhuneet, mutta on sellainen tunne, että kuolema oli hänelle tuttava, sen olemassaolo ja sen tuleminen niin selvää", hän pohtii.

"Niinkuin kesä tulee aikanaan ja syksy ja talvi ja kevään jälkeen taas kaikki puhkeaa kukkaan... Niin saamme luottaa siihen, että kotipöydällä ollaan vastassa, eikä kesä enää koskaan lakkaa kukkimasta", siteeraa **Terttu Mattila**, toinen ohjaajista.

Välillä lauletaan kerholaisen toiveiden mukaan: "Niin kuin muuttolintusen tie" ja "Kiitos sulle Jumalani". Laulun säestää **Leena-Kaisa Kanner**. Hän käy soittamassa aina kun ehti -harrastuksesta ja tekemisestä ilosta.

Myös kerhon ohjaajat, kahvinkeittäjät, leipojat, yli päänsä toiminnasta vastaavat ovat kaikki vapaaehtoisia.

Peräsimmentien 5:n kerhuhuoneessa Pormestarinluodossa ollaan yhdessä joka keskiviikko.

Diakoniakeskuksessa virkajärjestelyjä

Näkövammais- ja laitost diakoniatyöntekijän virkaan on siunattu diakonissa **Ulla Kallio**. Hän on toiminut tähän asti vapaaehtoistyön keskus Liisassa. Samassa juhlassa siunattiin tehtävänsä myös diakoniakeskuksen kanslisti **Kirsi Keskinen**.

Mummun Kamarin toiminnan hoitumisesta ja vapaaehtoistyön keskus Liisan diakonin tehtävistä vastaa tällä hetkellä **Merja Pölli**.

Ulla Kalliota (edessä) ja Kirsi Keskiä työhön siunaamassa Tuula Eskelinen, Aku Keltto, Osmo Kauppinen ja Anita Savioja.

HARTAUS

Iloa ja surua

Seurakunnan viran, etenkin papinviran hoitaminen merkitsee elämän koko tunnekaulan vuoroltaista vaihtelua ja kohtamista työntekijän elämässä ja persoonassa. Seurakuntalaisten iloja ja suruja ei voi kohdata itse kokonaan ulkopuolelle asettuen. Edellisten lisäksi työntekijän omakohtaiset asiat sekä seurakuntaa kokonaisuudessaan koskettavat asiat merkitsevät melkoisen tuntevyyden kohtaamista viikoittain, päivittäin ja hetimitään.

Pyhäinpäivän evankeliumissa luvataan, että lohdutus ja onni annetaan niille, jotka nyt surevat. Tämä lupaus kuuluu kaikille, myös seurakunnan työntekijöille. Vaikka joutuisikin suremaan, voi työntekijä kokea hienoimpia ilon aiheita silloin, kun saa tietää, että sanoma Kristuksesta ei ole mennyt hukkaan.

Jumalalle koituu suurta ilon ja surun aiheita meidän vuoksemme. Hän suree ja iloitsee meidän puolestamme ja kanssamme. Jumala suree sitä, että me kadotamme itsemme, eksymme hänestä eroon ja annamme pahalle vallan itsemme, ja maailmassa. Hän suree itsekkyttämme ja anteeksiantamattomuuttamme. Anteeksiantamattomuus on ihmisille ominaisempaa kuin osamme kuvitella.

Jumala on murehtinut ihmisten ja koko maailman kohtaloa siinä määrin, että hän on antanut toivon ja anteeksiantamisen sanoman. Jumala lukee voitokseen sen, että yhdenkin henkilön kohdalla syntyy usko Kristukseen, kuoleman ja pahan vallan voittoa. Jumala itse iloitsee tästä voitostaan niin, että koko taivaan valtakunta iloitsee hänen kanssaan.

Jumala antaa uskon lahjana. Hän antaa Kristuksessa tien, joka on kestävä ja kantavaa todellisuutta kaiken elämässä olevan mahdollisuuden keskellä. Niinpä usko ei enää voi perustua ihmisen omiin mahdollisuuksiin vaan Jumalan mahdollisuuksiin Jeesuksessa Kristuksessa.

Eija Santahuhta

Ahlaisten vt. kirkkoherra

Virallinen väestörekisteri kokonaan valtiolle

Lokakuun alusta alkaen on Suomessa ollut vain yksi virallinen väestörekisteri, joka on valtion väestötietojärjestelmä (VTJ). Sen paikallaisena pitäjänä on maistraatti.

"Asiakas tuskin tässä vaiheessa havaitsee muutosta", toteaa Porin seurakuntayhtymän keskusrekisterin johtaja **Yrjö Tala**.

Porin seurakuntien keskusrekisterissä avioliiton esteet tutkitaan entiseen tapaan, laaditaan virkatodistuksia ja sukuselvityksiä, otetaan vastaan kirkkoon liittymisiä ja siitä eroamisista ennenkin.

Muutos ei varsinaisesti siirrä väestökirjanpitoa mihinkään. Maistraatti on jo pitkään ollut varsinainen väestörekisterin pitäjä, vaikka kummallakin kansankirkolla on ollut

muodollisesti sama asema. Kirkkojen asema muuttuu, mutta tehtäviä kansankirkollisella säilyy", Tala toteaa.

Uutta on se, että mikä tahansa maistraatti voi tutkia myös kirkon jäsenten avioliiton esteet ja kirkon jäsen voi erota kirkosta missä tahansa maistraatissa.

Uutta on myös se, että nimenmuutoksista päättää maistraatti.

Porin seurakuntayhtymän keskusrekisterissä voi kuitenkin edelleen täyttää nimenmuutosilmoituksen, joka lähetetään maistraatille. Maistraatti ilmoittaa aikanaan asiakkaille, onko nimenmuutos hyväksytty vai ei.

Lokakuun alusta alkaen virkatodistus maksaa 20 markkaa, sukuselvitys 50 markkaa.

Ehdokasasettelu Ahlaisten vaalissa

Ahlaisten seurakunnan kirkkoherran virkaan on saatu uusi ehdokasasettelu.

1. vaalisijalla sotilaspastori **Heimo Hietanen**, jonka virkapaikka on Helsinki, mutta koti Pihlavalassa. Toisella vaalisijalla on Säkylän vt. kappalainen, pastori **Reino Toikka**. Kolmannella vaalisijalla on porilainen pastori **Marja Lankinen-Hytti**, joka toimii Noormarkussa määrääkäsessa seurakuntapastorin virassa.

Ahlaisten edellinen kirkkoherra **Jussi Jussila** on ollut eläkkeellä jo toukokuusta 1998 alkaen. Viran täyttämisen on viivästynt, kun ensin selvitetään mahdollisuudet hoitaa Ahlaisten seurakunta muunlaisilla järjestelyillä. Jos uudesta ehdokasasettelusta ei valiteta, vaaleihin päästään alkuvuodesta 2000.

"Elämää ei voi ottaa uusiksi" Kaikella on aikansa

Tässä elämässä kaikella, aivan kaikella on oma hetkensä ja aikansa. Aika on syntyä, aika on kuolla, aika on itkeä, aika on nauraa, niin kuiri Saarnaajan kirjassa sanotaan. Viisas se ihminen, joka on tämän oivaltanut osaksi arkielämäänsä.

- Aika on rajallinen. Mene-
tetty aika ei enää koskaan palaa
takaisin. Kuoronjohtaja voi sa-
noa, että "otetaanpa uusiksi",
mutta elämää ei voi ottaa
uusiksi. Jokainen päivä on ai-
nutkertainen, sanoo Teljän seu-
rakunnan diakonissa **Sinikka
Orjala**.
Monelle on vaikea elää tätä
päivää. Ajatukset liikkuvat joko
menneisyydessä tai tulevaisuu-
dessa. Usein vasta jälkeenpäin

ymmärrämme monet menetetyt
mahdollisuudet.

- Suuri on myös se syyllisyy-
den taakka, jota menetetty aika
meissä herättää. On tapahtunut
jotain sellaista, mikä olisi sa-
nut jäädä tapahtumatta. On
asioita, joita emme pysty jälki-
käteän korjaamaan.

- Eletty elämä säilyy meissä.
Se muokkaa meitä. Se kasvattaa
meitä. Iloineen ja suruineen, Si-
nikka Orjala muistuttaa.

Aika on syntä

Sinikka Orjalan mukaan ihmi-
sen elämänsä - hänen aikansa -
alkaa jo hedelmöityksestä.

- Tuntevalla, kokevalla ja
aistivalla sikiöllä on oma kehi-
tysaikansa, ennen kuin hänen
on tullut aika syntyä tähän
maailmaan, hän sanoo.

Elämä jatkuu eri kehitysvai-
heiden kautta lapsuuteen, nuor-
uuteen, miehuuteen, vanhuu-
teen.

- Raamattua lukiessa ei jää
epäselväksi, kuka on tämän jär-
jestelmällisyyden takana. Si-
nikka Orjala huomauttaa.

"Sinun silmäsi näkivät minut
jo idülläni, sinun kirjaasi on
kaikki kirjoitettu.

Ennen kuin olin elänyt päivää-
kään, olivat kaikki päiväni jo
luodut."

- Psalmi 139:16

Aika on kuolla

Jobin kirjan mukaan Jumala
on asettanut ihmiselle rajan, jo-
ta hän ei voi ylittää. Jossakin
vaiheessa ihmisen on aika
kuolla.

- Ihmiset, jotka uskaltavat
ajatella kuolemaansa, saavat
usein palkaksi elämän syvyyttä
ja rohkeutta. Koska aikaa ei ole
loputtomasti, on hyvä miettiä,
mikä on tärkeintä tänään. Nyt.

- Elämämme päivien määrä
ei ole meidän tiedossamme, ei-
kä meidän vallassamme. Mutta
meitä kehoitetaan olemaan val-
miit ja laskemaan päivämme
oikein, että saisimme viisaan
sydämen, Sinikka Orjala sa-
noo.

Hän muistuttaa, ettei kuole-
ma ole elämän vastakohta,
vaan luonnollinen, siihen kuu-
luva osa.

- Kuolema on koko elämän

Koska aikaa ei ole loputtomasti, on hyvä miettiä, mikä on tärkeintä tänään. Jos uskaltaa ajatella kuolemaansa, voi saada palkaksi elämän syvyyttä ja rohkeutta, miettii Sinikka Orjala
Kuva Marjaana Perttula

ajan jatkuneen kehityksen hui-
pentuma, jonka kautta siirrym-
me toisenlaiseen elämään, ian-
kaikkisuuteen.

Aika on itkeä

Kun vastasyntynyt parahtaa
itkemään ensimmäisen kerran,
se on elämän merkki. Sinikka
Orjala muistuttaa. Sen jälkeen
kyynelten määrä on hyvin yksi-
löllinen, mutta kuivin silmin
tuskin kukaan elämästä selviää.

Itkeviä voi lohduttaa sillä, et-
tä itku on elämää ylläpitävä
voima.

- Itku on elämän ja terveyden
puolustaja, vaikka sen alkuläh-
teenä olisikin suru. Itkeminen
auttaa meitä kestämään vaikei-
ta asioita. Se on luonnollinen
hoitokanava, jota kautta suru ja
muut ikävät tunteet purkautu-
vat ulos.

- Itku on elämän vesisadetta
ja me tiedämme, että ilman sa-
detta mikään ei kasva, Sinikka
Orjala jatkaa.

"Sataa
kuin tikisi taivas
tikisi metsä ja maa.
Ike taivas
itke metsä ja maa.
Nyt on itkun aika.
Useinhan itkee myös ihminen."
- Sinikka Orjala

Aika on surra

Suru on elämän eteen tuoma
pakkotilanne. Se ei kysy lupaa,
vaan tulee usein äkkiä ja arvaa-
matta.

- Me ihmiset suremme elä-
mää ja me suremme kuolemaa,
Sinikka Orjala toteaa.

Läheisen ihmisen kuolema
herättää surua, jota ei pidä yrit-
tää tukahduttaa. Suru helpottaa
suremalla.

- Olisi aika erikoista, jos lä-
heisen ihmisen kuoleman jäl-
keen kaikki jatkuisi niin kuin
mitään ei olisi tapahtunut.

Suru tarvitsee aikaa, ja jokai-
nen sureva saa surra omassa
tahdissaan. Hyvät ystävät ovat
surutyössä avainasemassa.
Myös seurakunnan sururyhmit
tarjoavat apua läheisenä me-
nettäneille.

- On tärkeää, että surun tiellä
on kanssakulkijoita, ystäviä.
On aikoja, jolloin sureva tarvit-
see omaa yksityisyyttä, mutta

on myös aikoja, jolloin hän tar-
vitsee vierelleen ihmisen. Sur-
van tulee saada puhua mene-
tyksestä useampaan kertaan.
Jostain syystä sanoiksi puettu
suru ja ahdistus menettää vähi-
tellen otettaan, Sinikka Orjala
sanoo.

- Myös aika rakentaa muis-
toista lohdutuksen. Ja tutki-
muksen mukaan ne, jotka luot-
tavat ja turvautuvat Jumalaan,
selviävät surusta muuta parem-
min, hän jatkaa.

Niin kipeää kuin suru tekee-
kin, se voi tuoda elämään myös
uutta syvyyttä, jopa rikkautta.
Kukaan ei halua suruansa ta-
kaisin, mutta useimmat eivät
liioin haluaisi menettää surun
kypsyttämää hedelmää.

Äidin testamentti

Elämän ja kuoleman kysy-
mykset ovat osa Sinikka Orja-
lan työtä. Kaikkiin miksi-kysy-
myksiin ei kuitenkaan löydy
vastauksia. Ihmisen ymmärrys
ei riitä selittämään Jumalan ai-
koja ja tarkoituksia.

Aina on kuitenkin turvallista
heittäytyä taivaalliseen isän sy-
liin, ihmetellen, kysellen, kapi-
noiden, itkien, rukoillen. Hä-
neen luottaen.

Sinikka Orjala kertoo nuo-
resta äidistä, joka oli sairastu-
nut parantumattomaan sairau-
teen. Varsin hyvin hän tiesi, et-
tei mene vuottakaan siihen,
kun hänen pienen lapsensa ovat
ilman äitiä.

Keskustelut äidin kanssa ki-
teytyivät Sinikka Orjalan mie-
lessä runoksi:

"Otathan vastaan, Herra,
testamentin tämän.
Lapseni Sinulle annan,
omasi tosin.
Se testamenttini on, jonka
tuskasta sydämeni sanoiksi
puen. Sillä tiedän, niin v
ähän on aikaa.
Monet rukoukset lasteni
puolesta kuulithan Herra.
Niin vähän on aikaa.
Pian rukous huulillain raukee.
Kuka silloin rukoilee,
lapseni eteesi kantain.
Tämä pyyntö testamenttini on.
Anna rukouksille voima
ikuinen.
Lapsiani sinua."

Marjaana Perttula

Syyslehti

Kirkko & kaupunki
Esse
Vanhaan Lauri-
Seurakunta - Viesti
Kirkko & Koti
Kirkkotie
Kirkkolaita
Kirkkosanomien
Pääsky
Seurakuntatied. lehdys Lpr
Kahtamoinen
Lehteri
Lahden Kotikirkko

KOTIMAA MEDIAT

Itku on elämän vesisadetta - eikä ilman sadetta mikään ei kasva. Ja aika rakentaa muistoista lohdutuksen.
Kuva: Marja-Leena Seppälä

Tutustu ILMAISEKSI!

Tutustu veloituksetta kuukauden ajan seurakuntalehtemme kustantajan Mediatolo Kotimaan julkaisuihin.

Kotimaan valtakunnalliset lehdet kertovat elämästä, ilosta, surusta, toivosta ja uskosta Suomessa ja myös rajojemme ulkopuolella. Mikäli viikkolehti Kotimaa, aikakauslehti Askel tai lastenlehti Lastenmaa eivät ole sinulle tuttuja, tartu nyt tilaisuuteen. Seurakuntalehden lukijana voit tilata kaikki nämä lehdet kuukaudeksi veloituksetta.

Osaallistu arvontaan ja voita 2 hengen matka San Franciscoon.

1. Arvontaan järjestää Kustannus-Oy Kotimaa ja Kirjapaja Oy 2. San Franciscon matkan arvontaan osallistuvat kaikki 1.1.-31.12.1999 välillä palautetut tilaukset ja kilpailuvastaukset sekä arvontapäivänä voimassa olevat Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaan tilaukset. 3. Yksi kappale 2-hengen San Franciscon matkaa arvontaan 17.12.2000. 4. San Franciscon matkan arvo on 12.000 mk. 5. San Franciscon matkan voittaja saa 12.000 mk:n lahjakortin, jota ei ole mahdollista muuttaa rahaksi. 6. Voitosta ilmoitetaan Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaan virallisella kirjeellä. 7. Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaan henkilökunta ja heidän perheenjäsenensä eivät saa osallistua arvontaan. 8. Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaalla on oikeus julkaisua voittajien nimet julkaisemissaan lehdissä. 9. Osallistuessa vain arvontaan, muuta osoitteeksi PL 137, 00201 Helsinki ja liimaa 3,50 mk:n postimerkki kuponkin.

KOTIMAA

Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa on puolueeton kirkon ja seurakuntien omistama mediatolo.

ILMAISTARJOUS!

Tilaan veloituksetta

- ☐ **KOTIMAA** -viikkosanomalehden 1 kk 0 mk!
☐ **ASKEL** -aikakauslehden 1 kk 0 mk!
☐ **LASTENMAA** -lastenlehden 1 kk 0 mk!

Nimi

Lähiosoite

Postinumero Postitoimipaikka

Puh. (myös suunta)

KOTIMAA

TILAUSVAIHTOEHTO Mikäli haluatte tilata, laittakaa rasti tähän

- ☐ KOTIMAA 4 kk 109 mk ☐ ASKEL 4 kk 109 mk
☐ LASTENMAA 6 kk 109 mk

☐ Osallistun vain arvontaan ja muutan osoitteeksi PL 137, 00201 Helsinki ja liimaa 3,50 mk:n postimerkin kuponkin.

VASTAUSLÄHETYS
Sopimus 00200/3

00003 HELSINKI

Osoitteita voidaan käyttää myös muun kuin tilauksen yhteydessä. Keskustele Suomen tilaus- ja maksu-ohjeita.

VIRKISTY KURSSEILLAMME VALAMOSSA!

Tutustu ortodoksisuuteen -kurssit, taidekurssit, ehyempään elämään -kurssit, vyöhyketerapia, käden taidot, ikonit, musiikki... **TILAA ESITE!**

Valamon kansanopisto
79850 UUSI-VALAMO
Puh: 017-5701 400 • Fax: 017-5701 402
S-posti: opisto@valamo.fi

Hoiviomatkat

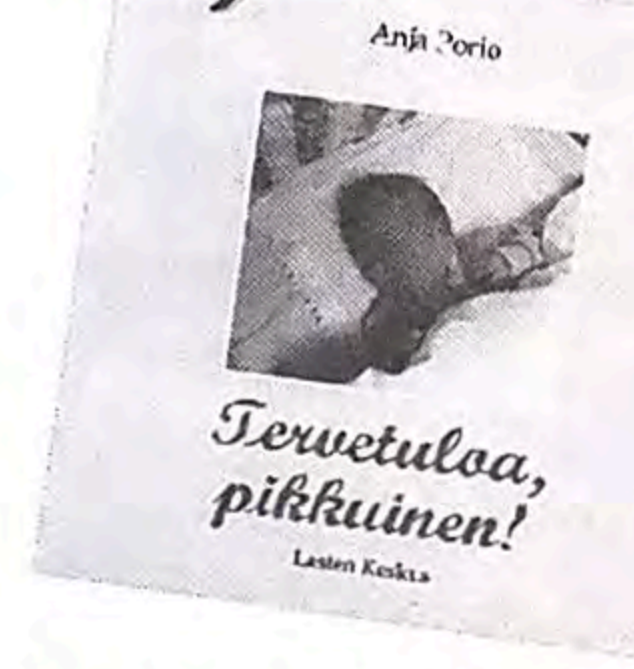
Israeliin!
Omatoimimatkat aina edullisesti

Lennot Tel Aviin (meno - paluu) alk. 2.195 mk (17.11.-26.11., Finnair)
 Lapset 2-11v. alk. 1.350 mk
 Finnairin lomalennot kerran viikossa sekä EL AL:n reittilennot maanantaisin ja keskiviikkoisin.

Laaja kiertomatkaohjelmisto
 Hinnat alk. 3.995 mk/puolihoito, (3.1.-10.1. Tiberias + Jerusalemi).

ANNANKATU 31 - 33 C • 00100 HELSINKI • P. (09) 693 1550

Anja Porio

Lasten Keskus

Tervetuloa, pikkuinen!
 Viehättävä ja värikäs lahjakirja kotiin, johon on syntynyt pienokainen. Hinta 72,-

HSK
 Tule mukaan
 6 kirjaa 5,- kpl

Hyvän Sanoman Kirjakerho on Suomen ainoa, jo 30 vuotta toiminut, kristillinen kirjakerho!

Mukana Connection-musiikkikerho!

Postikortilla os.: Hyvän Sanoman Kirjakerho, PL 99, 42701 Keuruu.

Kerholaisena saat 6 kertaa vuodessa nelivärisen kerholehden, jossa on runsaasti eri kustantajien kirjauutuuksia (Kirjapaja, Aika, Päivä, Karas-Sana, Sley, Perussanoma, Kuva ja Sana ym.) ja lisänä tuhti tarjonta musiikkia klassisesta gospeliin ja pop-ronkkiin ympäri maailmaa.

Saat tuotteet 15-50 % edullisemmin.
 Tilaa marraskuun lehti, OSALLISTUT ISRAELIN MATKAN ARVONTAAN. Lisäksi saat veloituksetta ZOOM-CD-levyn.

Saat valita liittymisetuna 6 kirjaa 5 mk kpl. Liittymisetusi jopa 817,-

Maksuton puhelinvälitys
 yöstä-päivä: 0800 12 7833
 Sähköposti: kerho@ajkaoy.fi
 Fax 014-751 4 757

PÄIVÄN SANA 0600-91000

EV.LUT. SRK/PL 153, LH 2,20 mk/min. + ppm.

RAAMATTULINJA 31.1.-29.4.2000

Tule viikoksi, kuukaudeksi tai koko ajaksi!

OPETTAJAT:
 Linjan johtajana rehtori Teuvo V. Riikonen ja muina opettajina mm. Eero Junkkaala, Jarmo Sormunen, Marianne Jansson, Esko Siljanen, Jouni Turjaainen, Markku Niemelä ja Lauri Thuren.

SISÄLTÖ:
 Beel-kurssin kautta koko raamattu, erillisillä VT:n ja UT:n kirjoja, vierailuvuorot Ryttylään, Helsinkiin sekä Inkerin kirkkoon. Sielunhoitoa, yhdessäolua, kauniita maiseimia ja mukavia ihmisiä.

HINTA:
 Aie työttömät 20%.
 Täysihoidolla 5760 mk ja ilman nautintoja 4560 mk.

TIEDUSTELUT:
 SAVONLINNAN KRISTILLINEN OPISTO Raamattuforum
 Ritalanmäki 1, 57600 Savonlinna.
 P. 015-537007, fax 015-537043, slnkris@kolumbus.fi

TULE LOMALLE TAI ASUMAAN

Tarjoamme leppoisaa lomaa tai asumista luonnonkauniissa järvien ympäröimässä täysihoidotilassamme yhden tai kahden hengen huoneissa.

Meillä on saatavana erikoisiakin terveyspalveluja.
 Soita 017-530 400.

ELÄKELÄISTEN TÄYSIHOITOLA OY
 SAARENTALO • 77700 RAUTALAMPI

TILAA

Vuoden 2000 Päivän Tunnussana

Puh. (05) 3542 828
 Fax. (05) 3542 601

Stsi aina elämässä kaunistaa ja...

Hilarius-Hirien klubin voit liittyy lähettämällä postikortin tai sähköpostia sekä puhelimitse. Tiedossa tulee ilmetä klubin nimi, osoite, synt. aika ja kunnan litysmäärän haluat Hilarius-Hirien nimen (arvo 29,-) tai Hilarius ja Loris -kirjan (arvo 59,-). Klubin saavat 4 kertaa vuodessa ilmestyvän lehden sekä ystävänpäiväkortin.

Hilarius-Hirien toimisto
 Naissareentie 2, 40800 Vaajakoski
 puh. 014 631 933, e-mail Hilarius.Hiri@kolumbus.fi
 Internet: www.hilarius-hiri.fi

Vuonna 2000 jäsenmaksu on 40,-
 miklappi ja sisällyksen -10,- mk.
 Hintoihin lisätään postikulut

EXIT keskenaräinen

Uusi levy nyt ilmestynyt!
Hinta 99 mk (vain CD)

Saatavana kauposta tai suoraan Suomen Lähetysseuran Basaarista.
 Jakelijat Kirja-Kotimaa

Exit kierruella:
 21.10. Lamm, 22.10. Joensuu, 23.10. Kuopio, 24.10. Turku, Maata näkyvissä -festarit, 25.11. Kangasniemi, 26.11. Ristijärvi, 27.11. Keitele, 28.11. Heinola

Suomen Lähetysseuran Basaari, Tähtitorninkatu 18, 00141 Helsinki, p. (09) 129 7221, 129 7222, fax (09) 129 7294
 www.mission.fi/julkaisu/basaari

Kirkkosanomata
 Oman talousalueesi lehti, joka vie viestisi perille luotettavasti.

Ilmoitusmyynti Tapani Tuomi
 ☎ 03 734 5311.

Soita jo tänään ja kysy myös edullisista ilmoituspaketeista.

KIRKKO MEDIAT OY
 Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa

Luxus JOULUKORTIT
 1-os. kultaf. norm. koko
ENKELI, SEIMI, MAISEMA, KYNTTILÄ erill. PUKKI ym.
 50 erill. (ei pukkeja)
 100 kpl 90,-/aihe
 Osafolio erill. 100 kpl 45,-
 Matta erill. 100 kpl 45,-
SURUADDRESSIT 5 kpl 100,-
 200 kpl k/f korttia+pk. 200,-
 jos raha til. mukana!

Tilaa esite!
 P. (06) 831 3923
VARPU KIVIOJA
 PL 60, 67101 KOKKOLA.

Seurakuntalehdet
 - luotettava kontakti asiakkaseen.

MENNÄN BUSSILLA EUROOPPAAN

• **Italian Rimini**
 5.-15.11. th h. 2.950,-
 (sis. retket Venetsia, San Marino)

• **Ranskan Riviera**
 7.-17.12.2000, 18.-28.2.2000
 ja 3.-13.3.2000 h. 3.300,-
 apartementos (sis. retket Monaco, Cannes, Nizza)

• **Itävallan Alpit**
 25.2.-6.3.2000 h. 3.300,-
 täysihoido, cashouse

NAMIK-MATKAT
 Puh. (017) 823 940,
 040 585 7915.

Panda TEHTAANMYYMÄLÄ

suklaatehtaan yhteydessä Asematie 2, Vaajakoski

Tehtaanmyymälä on avoinna ma-to 10-17, pe 10-18, la 9-16.
 Heinä-elokuussa ja joulukuussa avoinna myös su 12-18.
 Myymälä auki sopimuksen mukaan muunakin aikoina.
 Puh. (014) 4469 162

Huomi! Tilava pysäköintialue, jossa linja-autot pääsevät peruuttamatta ajamaan ympäri.
 Internet: www.panda.fi • E-mail: panda.shop@panda.fi

Tervetuloa Vaajakoskelle,
 4-tien varrelle,
 6 km Jyväskylästä!

Jyväskylä **Vaajakoski** **Kuopio** **Heinola, Lahti**

Joulun aika lähestyy... Hyödynnä ilmoitustilasi luotettavassa mediassa!
 Kotimaa -konserni tarjoaa kattavan ilmoituspaketin seurakuntalehtiin.

Vahvoista isoflavoneista apua vaihdevuosiin

Iän karttuessa hormonituotanto heikkenee ja riskit sairastua länsimaiden suuriin ongelmatauteihin lisääntyvät.

Soijaa on käytetty Aasian maissa ravintona yli 5000 vuotta. Soijapavusta saatavat isoflavonit ovat kasviestrogeeneja, joilla on monia terveyttä edistäviä vaikutuksia. Ne auttavat elimistöä mm. vahvistamalla luustoa ja alentamalla kolesterolia erityisesti vaihdevuosi-ikässä ja sen jälkeenkin.

ProBalance on markkinoiden ensimmäinen fytofarmaka, joka sisältää kasviestrogeeneja ja -progesteronia. **ProBalance** tasapainottaa elimistön omia hormonitasoja, jotka alenevat menopaussissa. **ProBalance** on markkinoiden vahvin soijaisoflavonivalmiste. Vuorokausiannos sisältää 100 mg

soijan isoflavoneja (genisteiiniä ja daidzeiiniä), mikä on tutkimuksissa usein käytetty vähimmäismäärä ja vastaa reilusti aasialaisten saantia (30-130 mg).

Villijamssista (wild yam) peräisin oleva fytoprogesteroni tukeesojan vaikutuksia tasapainottamalla vaihdevuosi-ikässä esiintyviä estrogeenidominanssia.

ProBalance on uusi, kotimaisten asiantuntijoiden kehittämä vaihtoehto suu- ja iäryhmille, jotka tarvitsevat vaihtoehtoisia hoitomuotoja.

Nyt apteekkeista ja luontaislääkeliikkeistä. Markkinoija: Harmonia

Pieni hinta suuresta ilosta.

Tee televisio-ilmoitus!

postissa,
 netissä www.thk.fi tai
 soita (09) 613 161.

Telehallintokeskus

HGWells

IKUISIA KÄRSIMYKSIÄ

H.G.Wells
IKUINEN LIEKKI
 Klassikkokirjailijan romaani; Jobin kirjaan perustuvassa, nykyajan sijoituksessa teoksessa pohditaan kärsimyksen mielekkyyttä ja ihmisen tehtävää maailmassa.
 OvH 145 mk

Eero Junkkaala
MITÄ AJATELLA SAATANASTA
 Tunnetun raamatunopettajan pienimuotoinen puheenvuoro, jossa pohditsellaan kiinnostavasti persoonallisen pahan todellisuutta ja sen vaikutuksia nykyajassa.
 OvH 60 mk

Maaria Perälä
NIILLE JOIDEN ON IKÄVÄ
 Koskettava kuvaus surusta, joka ei tullut yksin. Sopii sunnuntai-iltojen niille, jotka ovat menettäneet läheisensä yllättäen. Kaivattu uusi painos. Ilmestyy marraskuussa.
 OvH 75 mk

Carol Luebering
MIKÄ ON KÄRSIMYKSEN TARKOITUS?
 Kaksi käytännöllistä ja sielunhoidollista opasta, joissa tämän päivän psykologinen tietämys ja Raamatun ajat viisautta yhdistyvät tuoreella tavalla.
 OvH 60 mk

Daniel D.Grippio
MITEN PÄASEN IRTI STRESSISTÄ?
 Kaksi käytännöllistä ja sielunhoidollista opasta, joissa tämän päivän psykologinen tietämys ja Raamatun ajat viisautta yhdistyvät tuoreella tavalla.
 OvH 60 mk

KIRJAKAUPPOISSA SLEY-Kirjat - ilo lukea

Kivuttomien nivelten tekijät

CARTIMAX-kapseli

Runsaasti luonnon glukosamiini-yhdistettä

- kasvattamaan uutta nivelrustoa
- hillitsemään tulehdusta ja turvotusta
- palauttamaan toimintakykyä • vahvistamaan nivelnestettä
- Ei ärsytä vatsaa. Laktoositon.

CARTIMAX-voide

Akuuttiin tarpeeseen

Sisältää Inkivääriuutetta, boswelliinia, salisiinia, kapsaikiinia

Myynti: Luontaistuotekaupat

Katkaisi 25 vuoden virtsatulehduskierteen

AntiBact™

Valmistettu

- irrottamaan tulehdusbakteereja rakon ja virtsatieheiden limakalvoilta
- nopeuttamaan parantumista
- lievittämään oireita
- katkaisemaan tulehduskierteä
- ennaltaehkäisemään tulehduksia

VARMASTI TEHOKAS!

Myynti: Luontaistuotekaupat

Kitokal Plus

Katso mikä koostumus

1200 mg kitosania
750 mg kalsiumia
188 mg magnesiumia
5 µg D-vitamiinia
70 µg K-vitamiinia
2,7 mg booria
120 mg piitä

Katso mikä vaikutus

- yli 21-kertainen rasvasitomisikyky
- suojaaa luustoa
- vahvistaa kynsiä
- hoitaa hiuksia

Myynti: Luontaistuotekaupat

VOIMAKAS RASVANSIEPPARI

Ainoa luustosta huolehtiva

Reilu Norsu kahvihyllyn sankari

Reilun kaupan merkillä varustettu kahvi on nyt kauppoissa. Kahvi on tuotettu perheviljelmillä ihmisiä ja luontoa kunnioittaen.

Reilussa kaupassa pienviljelijät ovat tasavertaisia kauppakumppaneita. He saavat oikeudenmukaisen hinnan raaka-aineesta. Kauppa käydään ilman turhia valikointia eikä tuotannossa käytetä lapsityövoimaa.

Reilu kauppa antaa viljelijöille mahdollisuuden parantaa itse omia elinolosuhteitaan. Sinä voit omalla valinnallasi auttaa heitä onnistumaan siinä.

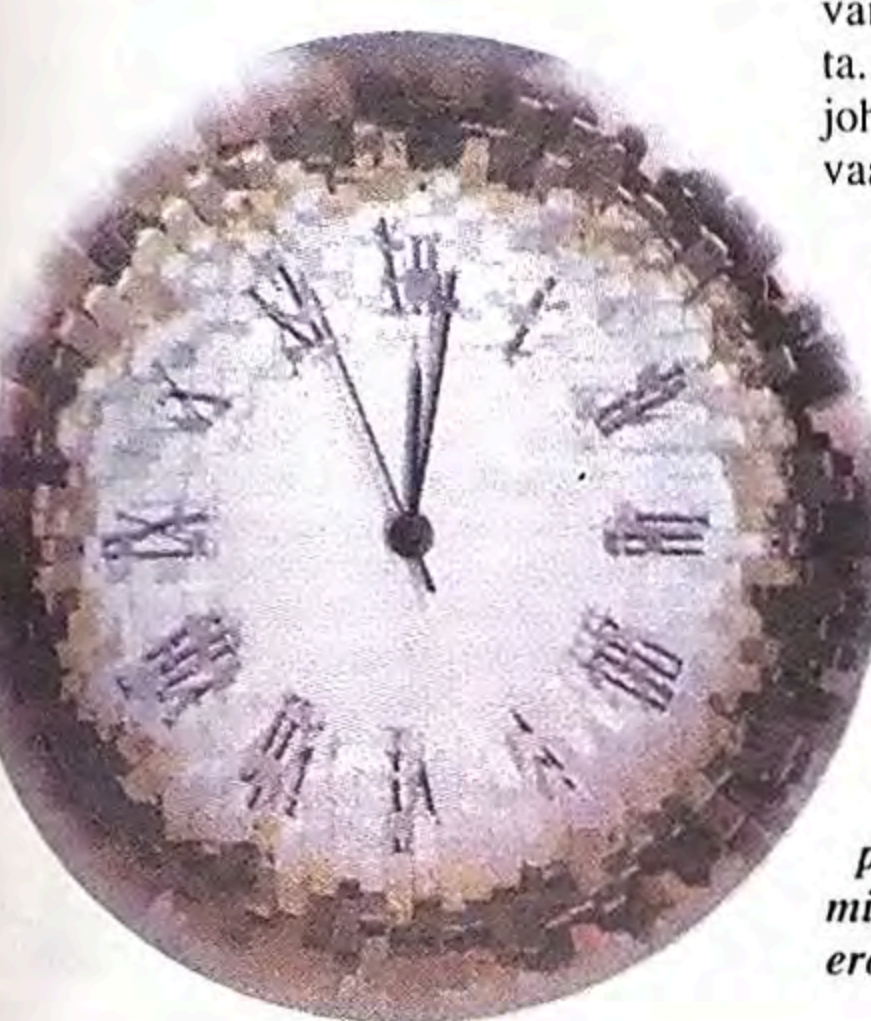
Reilu kauppa - VAIKUTTAVA VALINTA
Lisätietoja: Reilun kaupan editamisyhdistys ry
www.reilukauppa.fi • puh (09) 643 153

Suomalaisen makuun paahdetut Reilun kaupan kahvit ovat kaikkien kaupparyhmien valikoimissa. Ulkomaisen kehitysyhteistyösosasto tukee kampanjaa.

Kuten tiede on osoittanut, koko maailmankaikkeudella on alku ja mitä todennäköisemmin myös loppu. Varmaa on, ettei maailmankaikkeus ole ikuinen - oli aika, jolloin ei ollut mitään. Oli siis "aika", jolloin aikaa ei edes ollut.

"Aika kuuluu luotuisuuteen eli aika alkaa samanaikaisesti kuin maailmankaikkeuden luominen. Vain Jumalalla on aluton oleminen. Jumala on ikuisesti eli ajattomasti oleva, sanoo Helsingin yliopiston dogmatiikan professori **Miikka Ruokanen**.

Jumala on läsnä maailmankaikkeuden kaikissa ajanpisteissä samanaikaisesti, eli Jumala on kaikkivaltias ja kaikkialla läsnäoleva sekä avaruudellisesti että ajallisesti.

Dogmatiikan professori Miikka Ruokanen: Maailman kaikkeudella alku ja loppu

"Minä olen se joka olen", ilmoittaa Jumala nimekseen Moosekselle. Lause on kuin aforismi: Jumala on itsessään jotain sellaista, mitä ei voida lausua ihmisen kielellä, Miikka Ruokanen kertoo.

Yhteys Jumalaan

Sanaa iankaikkisuus käytetään suhteessa aikaan eli ajallisuuteen, katoavaisuuteen ja luotuna olemiseen. Ihminen elää sekä tässä ajassa että iankaikkisuudessa.

Ihminen on luotu olemaan osallinen Luojaansa jumallaisesta ikuisesta elämästä. Tätä elämää ja tätä yhteyttä Jumalaan ihminen perimältään kaipaa, vaikei osaa nimitä ikävänsä kohdetta. Meidän sisimmässämme on tyhjiö, johon me kaipaamme Jumalan tuntuva läsnäoloa.

Moni kuitenkin pakenee Jumalaa ikävänsä erilaisiin korvikkeisiin: liialliseen työntekoon ja elintason nostamiseen, nautinnon maksimointiin, vääristyneeseen kunnianhimoon, nopeasti kulutettuihin ihmishuonekaluihin, ylenmääräisiin harrastuksiin tai tajuntateollisuuden hälinään.

Elämän turvallisuuksa rakentuu usein ihmisen omiin luomuksiin, rokotuksesta eläketurvaan ja ukkosenjohdattimesta sairausvakuutukseen. Kaiken keskellä ei vain tunnu löytyvän aikaa eikä tilaa kysymyksele kaiken Alkuperästä, Ylläpitäjästä ja Tekijästä, Miikka Ruokanen sanoo.

Moni nykyajan ihminen on kadottanut näköpiiristään persoonallisen Jumalan, mutta aavistaa kuitenkin saaneensa olemassaolonsa lahjaksi Joltakin ja olevansa vastuussa saamastaan elämästä tälle Jollekin, hän jatkaa.

Aika alkaa samanaikaisesti kuin maailmankaikkeuden luominen. Kun Jumalan aikataulu täyttyy, ihmisen historia päättyy. Ajankohdilla spekuloiden sijasta on tärkeää valmius erota ajasta. Kuva Mikko Hormio

sen kautta Jumala tarjoaa uutta yhteyttä itseensä.

- Ihminen, joka ylenkatsoo ja torjuu Jumalan maailmaan lähettämän Vapahtajan, jää eroon Luojaastaan, Miikka Ruokanen huomauttaa.

"Moni nykyajan ihminen on kadottanut näköpiiristään persoonallisen Jumalan, mutta aavistaa kuitenkin saaneensa olemassaolonsa lahjaksi Joltakin ja olevansa vastuussa saamastaan elämästä tälle Jollekin."

on Jumalan rakkauden ensimmäinen ja perustavin teko, Miikka Ruokanen muistuttaa.

Vaikka ihmiskunta lankesi syntiin ja hylkäsi Jumalan, Jumalan rakkaus pysyi ja pysyy. Jeesuksen kuolema ristillä ihmisten syntien sovituksena on osoitus Jumalan äärettömästä rakkaudesta ja anteeksiantamuksesta. Jeesuksen kautta Jumala tarjoaa uutta yhteyttä itseensä.

historian viimeinen sana, Miikka Ruokanen vakuuttaa.

Kristinuskon tulevaisuuteen orientoitunutta, eteenpäin kallistunutta uskoa.

- Uskon kohde, Jumalan todellisuus, todentuu ja ihmisydämen kaipaus saa lopullisen vastauksensa vasta maailmanhistorian lopussa. Kun Jumalan aikataulu täyttyy, ihmisen historia päättyy. Kristus palaa suuressa kunniansa maan päälle. Tästä seuraa yleinen ylösnousemus, viimeinen tuomio ja uusi luominen, Jumalan maailmaa koskevan suunnitelman saattaminen päätökseensä.

Maaillanloppu ei pelota

Vuosituhanne vaihteen lähestyessä monet uskonnolliset liikkeet pelottelevat maailmanloppua. Miikka Ruokanen toppuuttelee hysterian lietsotia ja huuhaan puhujia.

- Tärkeintä ei ole spekuloida ajankohdilla tai aikakausilla, vaan jatkuva valppaus ottaa milloin tahansa vastaan kunniansa saava Kristus ja valmius erota milloin tahansa tästä ajasta omasta henkilökohtaisesta maailmanlopussamasta, kuolemasta.

Marijana Perttula

Kirjallisuutta:
Miikka Ruokanen:
Milloin maailma loppuu.
Kirjapaja, Helsinki 1999.

Stellat 30 vuotta Kauniita lauluja kauniissa puvuissa

Porilaisen lauluryhmä Stellojen konsertissa korvat tavoittavat ensimmäiseksi kauniin laulun. Hyvin harjoitettu ryhmä houkuttelee hengellisen ja muun naiskuoromusiikin ystäviä konsertteihin vähintään kerran vuodessa.

Ja kun yleisö syvenny musiikin saloihin, ei sen huomiota saa viedä mikään muu. Kuoro on esiintynyt alusta pitäen yhtenäisissä asuissa. Kolmeenkymmenen vuoteen niitä mahtuu 17 erilaista versiota. Kulttuurihistoriaa, jos mikä.

"Tärkeää on, että yksittäinen yksilö ei erotu millään lailla", sanoo kuoronjohtaja **Liisa Leppäkoski** pukeutumisesta. "Eikä tämä ole turhamaisuutta", täsmentää kaikki asut huolella säilyttänyt **Aino Ekko**, kuoron perustajajäsen. Yhtiä mieltä nykytelee olevansa myös alusta asti mukana laulanut **Irja Huttunen**.

Ja vaikka puvuista puhuminen vakaumukseksi kuoroihmisiä hiukan arveluttaakin "ettei vain kukaan loule sitä pääasiaksi", innostuvat kolme Stellaa itsekin asiasta vanhoja valokuvia katsellessaan.

Albumin sivuilta löytyvien kuvien asut tuovat mieleen monia muistoja.

Kukikasta, yksiväristä ja eripituisia helmoja

"Ihan alussa oltiin mustassa puvussa", muistelee **Irja Huttunen**. Alussa, 12.

Maija-Liisa Mäkinen päällä on 1985 hankittu leninki, joka oli erilaisten huivien kanssa käytössä kelpoinen vaate pitkään.

syyskuuta 1969 lähtien, laulettiin seitsemän naisen voimalla. Ja kuten neljä vuotta myöhemmin mukaan liittynyt **Liisa Leppäkoski** toteaa, ei kirkko-kuoroillakaan silloin ollut yhtenäistä vaatetta.

Vuonna -76 ompelijalla kuitenkin teetettiin sammaleenvihreä kukallinen pusero, musta hame oli jokaisella omasta takaa. Samana vuonna hankittiin Rat-sulasta pitkä valko-musta-kukallinen hame ja musta pusero. Kelpasi niissä suunnistaa Rovaniemen valtakunnalliselle kirkkomusiikkijuhlille!

Musta, sopivasti polven alapuolelle ulottuva leninki erilaisten huivien kanssa oli käyttökelpoinen vaate pitkään. Esimerkiksi kauniisti kietaitu taivaansininen huivi teki siitä varsin tyylikkään. Uusiinpiin hankintoihin kuuluu vihreä, Stellat-merkillä varustettu college-pusero. Se on tarkoitettu lähinnä vapaa-ajan tapahtumiin.

Kymmentä vuottaan Stellat viettivät harmaapuseroisina, mustassa pitkässä hameessa. Mutta jo 15-vuotiskonserttiin "ho-

laisten huivien kanssa oli käyttökelpoinen vaate pitkään. Esimerkiksi kauniisti kietaitu taivaansininen huivi teki siitä varsin tyylikkään. Uusiinpiin hankintoihin kuuluu vihreä, Stellat-merkillä varustettu college-pusero. Se on tarkoitettu lähinnä vapaa-ajan tapahtumiin.

Kymmentä vuottaan Stellat viettivät harmaapuseroisina, mustassa pitkässä hameessa. Mutta jo 15-vuotiskonserttiin "ho-

30-vuotiaan kuoron juhla-asuna nähdään harmahtavan sininen leninki, jonka päälle puetaan tummansininen jakku. Aila Santaharjun tekevässä asussa Helena Laine.

viompelejä" **Aila Santaharju** valmisti siniharmaan juhla-asun, saman, jolla juhli-taan nykyin. Ohuen leningin alle sopii musta poolo kylmää torjumaan, ruusun voi kiinnittää rintapieltä koristamaan.

viompelejä" Aila Santaharju valmisti siniharmaan juhla-asun, saman, jolla juhli-taan nykyin. Ohuen leningin alle sopii musta poolo kylmää torjumaan, ruusun voi kiinnittää rintapieltä koristamaan.

Näyttely ja konsertti 20. marraskuuta

Aino Ekon tallettamista asukokouksista otetut valokuvat ovat esillä Porin seurakuntien palvelukeskuksen konserttipäivän näyttelyssä.

Kuoron juhlakonsertti pidetään 20. marraskuuta kello 16 palvelukeskuksen salissa.

Juhlaan on koottu suomalaista musiikkia Stellojen ohjelmistosta vuosien varrelta. Mukana on useampi varta vasten Stelloille omistettu laulu sekä kantaesityksenä **Päiviö Kankaan** laulu "Kolme ristiä". Laulusolistena ovat **Helena Laine** ja **Jussi Mäkelä**, joita säestää huilisti **Pentti Enqvist**.

Tervehdysten vastaanotto on aiemmin päivällä klo 13 - 14.30 samoin palvelukeskuksen 2. kerroksessa.

Teksti Kristiina Ahtola
Kuvat Maija-Leena Seppälä

Kukallinen frillahelmainen hame sekä musta paitapusero edustavat 70-luvun tyyliä aidoimmillaan. Stellojen ensimmäistä yhtenäistä asua esittelee Anneli Tirkkonen.

Kerro tuotteestasi heille, joilta liikenee rahaa jopa kolehtihaaviin. Ilmoita kristillisessä lehdessä. Saat satoja tuhansia ystäviä kirkkokansasta kerettiläisiin. Valitse lähes 20 lehdestä, joita luetaan yli miljoonassa suomalaisessa kodissa. Pelkästään pääkaupunkiseudun seurakuntalehdillä tavoitat yli 90 % alueen talouksista. Käännyttä itsesi puhelimeen ja varaa ilmoitustila numerosta (09) 613 021.

KOTIMAA MEDIAT
LUKIJOITA, JOTKA USKOVAT ILMOITUKSEEN

Palvelut muuttuvat, auttamisen ajatus pysyy

Diakonialaitos kotikaupungissa on harvinaisuus. Suomessa on vain viisi diakonialaitosta, jotka löytyvät Porin ohella Helsingistä, Oulusta, Lahdesta ja Pieksämäeltä.

50 vuotta toiminut Porin diakonialaitos on laitoksista nuorin. Säätiö perustettiin 1941. Toiminta pääsi alkamaan sotien jälkeen 1949.

Alkuperäinen diakonian periaate ei ole johtaja **Seppo Tervakankaan** mukaan muuttunut mihinkään, vaikka talo elää muutoksissa koko ajan.

Sen mukaan hätää ja puutetta pyritään lieventämään ulottamalla apua sinne, mihin ei muu apu ulotu.

Tämän periaatteen mukaan mm. silmä- ja korvatautihoito ja kehitysvammaisten huolto on Satakunnassa alkanut Porin diakonialaitokselta ja siirtynyt ajan kuluessa yhteiskunnan vastuulle.

Kun toiminta alkoi, otettiin otettiin 1950 diakonialaitoksen suojiin silmä- ja korvataudit, joiden hoitomahdollisuus tuolloin puuttui Satakunnasta. Samana vuonna aloitettiin sairaanhoitaja- ja diakoniakoulutus.

Kehitysvammaisten huolto oli olennainen osa Porin diakonialaitoksen toimintaa vuosina 1956 - 1974. Antinkartanon muutosvaihe oli juuri käynnissä, kun nyt eläkkeelle siirtyvä Seppo Tervakangas tuli 1973 laitoksen johtoon. Keskuslaitos siirtyi kuntainliiton omistukseen 1975.

Tällä hetkellä kehitetään erityisesti kotihoitopalvelua, vanhustyötä, ammattikorkeakoulun projekteja ja sotainvalidien sairaskodin toimintaa, hän listaa.

Keskisuuri työnantaja

Diakonialaitos on myös porilaisten työllistäjä. Henkilökuntaa on tällä hetkellä 150. Budjetti liikkuu 40 - 50 miljoonan markan paikkeilla.

Tämän hetken palvelutoimintaa ovat mm. terveys- ja sosiaalipalveluja ympäröivä vuorokauden tarjoava kotihoitopalvelu, fyysikaalinen hoitolaitos, hautaus- ja kukkapalvelu ja siivouspalvelu.

Vanhuksille on palvelutaloja sekä laitoshuoltoa tarjoava vanhainkoti Honkala sekä palvelutaloja. Eläkeläisten palveluun on kehitetty myös päivähoitotoimintaa. Sotainvalidien sairaskodin ja kuntoutuskeskuksen 10-vuotisjuhlaa vietettiin 1996.

Porin diakonialaitoksen pihapiirissä on yhtä lailla opiskelijoita kuin vanhuksia. Talo tarjoaa sosiaali- ja terveystalvveluja sekä koulutusta. Diakonialaitoksen Martintalo (takana oikealla) on vihitty myös kirkoksi.

Diakoniakoulutus kotikaupungista

Perinteisesti sairaanhoitajia ja sen jatkokoulutuksena diakonissia valmistanut Porin diakoniaopisto on muutoksen alla. Diakonia-ammattikorkeakoulu sai kokeiluluvan 1996 ja vakinaistui 1998 osaksi valtakunnallista DIAK:ia.

Koulutus ja nimikkeet muuttuvat. Ensi keväänä valmistuvat viimeiset Porin diakoniaopiston diakonissat.

Porin seurakuntien diakoniatyöntekijöistä suurin osa on saanut oppinsa Porissa. Muistoja ja nykypäivää kertovat Porin diakoniaopiston käyneet **Soili Korpela** ja **Teija Eloranta** sekä samoina tiloissa diakonia-ammattikorkeakoulua käyvä **Tytti Longi**.

"Pieni luokka kuin perhe"

Länsi-Porin seurakunnassa työskentelevä Soili Korpela valmistui Porin diakoniaopistosta sairaanhoitajaksi 1973 ja diakonissaksi 1974. Sairaanhoitajan koulutus kesti 2,5 vuotta pitäen sisällään niin teoriaa kuin käytännön harjoittelua.

Olen haaveillut pienestä pitäen sairaanhoitajan ammatista, sitten minua vain johdatettiin jatkamaan diakonissaksi, Soili Korpela kertoo.

Koulu oli silloin vielä pieni, luokalamme valmistui ainoastaan seitsemän sinä vuonna. Pieni, tiivis luokka oli kuin perhe, hän muistelee.

Hän kuvaa opiskelijaelämän olleen vapaata ennen työn tuomaa vastuuta. Hän on aina pitänyt opiskelusta, joten tentit tai lukeminen eivät tuntuneet olennaan raskailta.

Teologista ja musiikillista opetusta olisi kyllä saanut olla enemmän.

Käytännön työ on opettanut, mitä työskentely seurakunnassa todellisuudessa on.

Työuransa Soili Korpela aloitti -75 Länsi-Porin ja Teljän yhdistetyssä virassa. Nykyisessä virassaan hän on toiminut runsaat kaksi vuotta eikä työyhteisöstä moittittavaa löydy.

Länsi-Porin seurakunnassa on lämmin yhteishenki. Seurakuntalaiset ovat ystävällisiä ja he kantavat huolta toisistaan, hän kuvailee.

Ihmisten kanssa oleminen on parasta. Vanhukset pitävät siitä, että heitä käydään katsomassa, kotikäynneillä tuntee itsensä odotetuksi. Kotikäyntejä pitäisi tehdä paljon enemmän, mutta kaksi diakoniatyöntekijää 13 000 ihmisen seurakunnassa ei yksinkertaisesti riitä täyttämään tarvetta.

"Pitää olla aikaa ihmiselle"

Joulukuussa 1993 diakonissaksi valmistunut Teija Eloranta työskentelee Keski-Porin seurakunnassa.

Opiskelin aluksi sisätautikirurgi-

seksi sairaanhoitajaksi kolme vuotta kestäneellä linjalla. Loppua kohden alkoi olla varmaa, että halusin vielä jatkaa viimeisen vuoden diakoniatyöskentelyä, hän kertoo.

Nykyisessä sairaalatyössä täytyy olla kova, eikä ihmisiin ehdi saada kunnon kontaktia. Haluan, että minulla on aikaa ihmiselle. Kiirettä ei saa näyttää tai sanoa ettei ehdi.

Teija Eloranta pitää nykyistä työtään antoisana ja haasteellisena.

Eteen tulee koko ajan kaikenlaista uutta, mikä ei ole kuulunut koulutukseen. Tämä työ itsessään kantaa eteenpäin.

Hän pohtii kauan ennenkuin löytää työstään mitään huonoja puolia. Työalueen raja on vaikeaa ja paperityön lisääntyminen ikävää.

Diakonissat ovat ihmisiä, eivät papeita varten.

Opiskeluajalta Teija Elorannan mieleen on jäänyt opiston kodinomainen ilmapiiri.

Opettajat kyselivät kuinka jaksamme. He olivat joustavia, eivät mitään jyrkkiä auktoriteetteja, hän kuvailee.

Varsinainen äitihaamomme oli naispuolinen vahtimestarimme. Hän jopa huolehti olimmeko tarpeeksi lämpimästi pukeutuneet.

Vaikka päivät olivat joskus pitkiäkin ja opiskelu rankkaa, ei negatiivisia muistoja ole jäänyt. Oman leimansa opiskeluun antoi jo olemassa ollut perhe.

Porin Diakonialaitoksen 50-vuotisjuhlahjumanpalvelus

Keski-Porin kirkossa pyhäinpäivänä 6.11. klo 10.

Saarnaa hallintoneuvoston edellinen puheenjohtaja, emeritusarkkipiispa **John Vikström**; liturgina hallituksen jäsen kirkkoherra **Kari Erkkola** ja Diakonialaitoksen johtaja, rovasti **Seppo Tervakangas**.

Urkurina **Juhani Romppanen**, kanttorina **Paavo Pitkäranta**, joka johtaa myös Keski-Porin kirkkokuoroa; Porin Poikakuoro johtajana **Vuokko Järvenpää**.

Raamatunlukijoina **Hanna Arvelin** ja **Esa Mierlahti**.

Kolehti Diakonialaitoksen vanhusvapaaehtoistyökeskuksen perustamiseen. **Linja-autokuljetus** Diakonialaitokselta kirkkoon klo 9.30, takaisin jumalanpalveluksen jälkeen.

Kirkkokahvit ja muutokuvan paljastustilaisuus klo 11.30-13.30

Diakonialaitoksen Pihlajasalissa. - Eläkkeelle siirtyvän Diakonialaitoksen johtaja, rovasti Seppo Tervakankaan muutokuvan paljastustilaisuudessa klo 13 puhuu hallituksen puheenjohtaja **Jukka Ramstedt**.

Sydämellisesti tervetuloa!

Tervehdysten sijaan mahdolliset muistamiset toivotaan osoitettavan **Diakonialaitoksen 50-vuotisjuhlarahastoon** POP 570081-217772 tai Leonia 800015-421087.

-Opistolla korostui inhimillisuus. Toivottavasti niin on vieläkin.

"Kasvoin kiinni seurakuntaan"

Tytti Longi lukee tällä hetkellä Porissa sosionomin ammattikorkeakoulututkintoa. Tutkinnolla saa pätevyuden kirkon työhön ja nimikkeekseen diakonin.

Diakonilla on sosiaalialan koulutuspohja, diakonissalla terveydenhuollon, hän tarkentaa.

Tytti Longi aloitti opintonsa -98 tamikuussa ja valmistuu 2001 keuhkolla. Jo nuoresta asti seurakunnassa työskentely teki opiskeluvaiennasta selkeän.

Olen ollut palveluoperaatio Saappaassa seurakunnan työssä 17-vuotiaasta asti, kasvoin kiinni ja tulen uskoon.

Diakonia-ammattikorkeakoulussa on runsaasti eri linjoja, joista kukin voi valita mieleisensä. Tytti Longi lukee pääaineinaan mielenterveydestä ja päihteistä sekä köyhyydestä ja syrjäytyneisyydestä.

Opiskelu vastaa odotuksiani. Käytännön harjoittelujakson lisäksi luento-

ja, tehtäviä ja luettavaa on paljon. Usein joutuu itse olemaan aktiivinen ja ottamaan asioista selvää.

Huonoksi puoleksi opiskelussaan hän mainitsee kiireen, joka saa tunnelman toisinaan kireäksi. Korkeakoulupuoli on Porissa vielä uutta. Opettajien ja opetuskokonaisuuksien vaihtuminen tekevät välillä opiskelusta repaleista.

Onneksi opettajille voi kuitenkin sanoa, jos joku pännii. He eivät ole sellaisia auktoriteetteja kuin lukiossa, vaan pikemminkin ohjaajia. Viihtyn oikein hyvin. Koulu ei mielestäni ole liian iso, vaikka oppilasmäärä kasvaakin koko ajan.

Tulevaisuudessa hän ei halua tarkasti rajattua työalaa. Seurakuntatyö kiinnostaa, olkoon se sitten ruokapankissa, nuorison tai syrjäytyneiden aikuisten kanssa työskentelyä.

Hän uskoo, että diakoniatyöllä on taipumus seurata kotiin ellei sitä opi jättämään työpaikalle.

Työntekijällä on paljon enemmän vastuuta, opiskelija on vastuussa vain itsestään.

Siina Repo

Soili Korpela

Tytti Longi

Teija Eloranta

KIRKKO sanomat

Julkaisija:
Porin ev.lut.seurakunnat
Päätoimittaja:
Kari Erkkola
Toimitussihteeri:
Maija-Leena Seppälä

Toimitusneuvosto:
Porin seurakuntien tiedotustoimikunta
Osoite: Hallituskatu 9 b,
PL 122, 28101 Pori
Puh. 6238 715

Ilmoitusmyynti: Tapani Tuomi
03-734 5311
Ilmoitushinta: 4,00 + alv
Taitto: Väylä-Mediat Oy
Kustantaja: Kirkko-Mediat Oy

Yksitystilauk: 25 mk vuosikerta
Painatus: Oulun Kirjateollisuus Oy
Jakelu: Porin Jakelukeskus
ja posti (Ahlainen)
Seuraava numero: 20.11.